

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління» складена відповідно до складеної відповідно до освітньо-професійної програми Менеджмент підприємства спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система та процес стратегічного управління підприємством.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Стратегічне управління» – тісно пов'язана з дисциплінами «Менеджмент», «Прийняття управлінських рішень», «Операційний менеджмент», «Управління персоналом», «Управління витратами», «Управління інноваціями».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічне управління» є формування у майбутніх фахівців вміння з теоретико-методологічних аспектів розроблення стратегій, стратегічних планів, проектів і програм; створення системи стратегічного управління та забезпечення її функціонування в динамічному ринковому середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Стратегічне управління» є полягає в: забезпеченні науково-методологічного підґрунтя опанування студентами основних інструментів стратегічного управління, вивчення сучасних концепцій стратегічного управління підприємством, методів аналізу та прогнозування розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища, принципів формування цілей організації, моделей і методів розроблення системи стратегій з урахуванням обраної політики ведення бізнесу, аналіз систем стратегічного управління організаціями.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між соціально-економічними явищами та процесами;
- здатність до застосування концептуальних і базових знань, розуміння предметної області і професії менеджера;
- навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел;
- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.

фахові:

- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації, в т.ч. у зовнішньоекономічній площині;
- вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними;
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту, в т.ч. при впровадженні принципів соціальної відповідальності в діяльність організації;
- розуміння основ антикризового управління та вміння управляти організацією в ризикових умовах;
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- уміння організовувати власну діяльність та діяльність підлеглих, складати основні види управлінської документації, управляти офісом.

1.4. Програмні результати навчання:

Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.

Демонструвати навички стратегічного та інноваційного управління в умовах

невизначеності та ризику.

Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, самоменеджменту.

Вміти виявляти, структурувати проблеми організації та надавати консультаційні послуги.

Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

1. Еволюція розуміння і передбачення майбутнього організації.

Сутність і основні категорії стратегічного управління. Порівняльна характеристика стратегічного і нестратегічного управління. Зміст і структура стратегічного менеджменту: аналіз середовища; визначення місії та стратегічних цілей; вибір і оцінка стратегій; реалізація і контроль виконання стратегії. Рівні розробки стратегії в організації. Взаємозв'язок корпоративної, ділових, функціональних та операційних стратегій. Переваги і обмеження стратегічного управління.

2. Передумови застосування стратегічного управління в організаціях.

Суть і значення стратегічного управління. Вихідні поняття і ключові аспекти стратегічного управління. Концепція стратегії. Стратегія як сукупність цілей, методів і засобів найбільш суттєвих напрямів довгострокового розподілу ресурсів і розвитку організації. Теорія і принципи стратегічного управління.

3. Середовище господарської організації.

Внутрішнє оточуюче середовище. Діагностика змінюваності умов. Визначення агресивної стратегії підприємств і можливостей. Аналіз досягнутого рівня і перспектив розвитку колективу, виходячи з його стратегічної позиції. Аналіз сильних і слабких сторін колективу, можливостей його успішного розвитку, а також можливих труднощів. Оцінка наслідків реалізації задач стратегічного розвитку. Методи і прийоми аналізу проблем стратегічного розвитку.

4. Визначення конкурентоспроможності організації.

Основні поняття конкурентоспроможності підприємств. Визначення конкурентоспроможності методом, заснованим на теорії ефективної конкуренції. Оцінка конкурентоспроможності підприємств на основі визначення конкурентоспроможності товару. Оцінка конкурентної позиції підприємств методом конкурентних переваг.

5. Методи аналізу і прогнозування розвитку середовища організації.

Діагностика зовнішнього середовища непрямого і безпосереднього впливу. Оцінка конкурентного середовища. Аналіз привабливості галузі та визначення її перспектив. Аналіз впливу споживачів. Аналіз впливу партнерів та постачальників організації.

6. Стратегічне управління як реалізація цільового підходу.

Сутність, зміст виробничої стратегії, її зв'язок із загальною стратегією розвитку підприємства та іншими функціональними стратегіями. Завдання, що вирішуються в межах виробничої стратегії. Стратегічні цілі у сфері виробництва. Економічне обґрунтування виробничої стратегії. Варіанти виробничої стратегії. Стратегія використання наявного виробничого потенціалу. Стратегія створення нового виробництва. Стратегія змін у технологічному процесі. Стратегія відновлення організації виробничого процесу. Стратегія підвищення якості продукції. Стратегія матеріально-технічного постачання. Стратегія управління запасами. Стратегія підвищення продуктивності виробництва. Фактори, що впливають на вибір стратегії виробництва. Процес реалізації виробничої стратегії. Оперативно-календарне планування в одиночному, серійному та масовому виробництві.

7. Мета в стратегічному управлінні.

Поняття місії, як філософії і призначення смислу існування організації. Роль місії в управлінському процесі. База для розробки місії. Цілі і стратегічні критерії. Система цілей підприємства. Цілі довгострокового розвитку. Вплив зовнішнього середовища на

формування цілей. Соціальна роль підприємства. Оцінка основних цілей: збалансування, зростання, збільшення масштабу довгострокової і короткострокової прибутковості та досягнення їх балансу.

8. Сутність стратегії та «стратегічного набору».

Ланцюг цінностей як інструмент стратегічного аналізу. Види конкурентних стратегій. Шляхи досягнення конкурентних переваг стратегії лідерства за витратами. Стратегія широкої диференціації. Стратегія оптимальних витрат. Стратегія упередження. Позиції підприємств АПК в конкурентному середовищі.

9. Сутність стратегічного планування.

Особливості стратегічного планування. Мета та принципи стратегічного планування. Моделі стратегічного планування. Зміст і структура стратегічного планування.

10. Стратегічні плани, проекти і програми.

Роль та значення стадії реалізації в процесі стратегічного управління. Завдання керівництва в процесі реалізації стратегії. Розподіл ресурсів і фокусування на стратегічних задачах. Фінансове планування і бюджетування в процесі реалізації стратегічного набору. Корпоративна культура і її роль у реалізації стратегії. Стратегічне лідерство і подолання опору змінам. Контроль реалізації стратегії.

11. Організаційне забезпечення стратегічного управління.

Сутність і роль організаційної структури в системі стратегічного управління. Показники ефективності організаційної структури управління. Стратегічні переваги і недоліки різних типів організаційних структур управління: лінійної, функціональної, лінійно-функціональної, дивізійної, матричної, конгломератної. Порядок приведення організаційної структури управління відповідно до нової стратегії підприємства. Напрями удосконалення організаційних структур управління.

12. Фінансово-економічні аспекти реалізації стратегічних планів і програм.

Економічна сутність, роль і принципи розробки фінансової стратегії. Фактори, що впливають на фінансову стратегію підприємства. Складові фінансової стратегії. Етапи процесу розробки і реалізації фінансової стратегії. Система операційних фінансових стратегій: стратегії управління активами; стратегії управління капіталом; стратегії управління грошовими потоками; стратегії управління фінансовими ризиками; стратегія антикризового фінансового управління.

3. Рекомендована література

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 280 с.
2. Ковальчук М. І. Стратегічний аналіз у сільському господарстві : навч. посібник / Ковальчук М. І. – К. : КНЕУ, 1997. – 224 с.
3. Куденко Н.В. Стратегічний маркетинг: [навч. посіб.] / Н.В. Куденко. – К.: КНЕУ, 2008. – 256 с.
4. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: [підручник] / В.М. Нелеп – Київський національний економічний ун-т. – 2 вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495 с.
5. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент: [навч. посібник] / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань. – К.: Експрес-Поліграф, 2001. – 560 с.
6. Пасічник В.Г. Планування діяльності підприємства: [навч. посіб.] / В.Г. Пасічник, О.В. Акіліна. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 256 с.
7. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції / Майкл Е. Портер; [Пер. с англ. А.Олійник, Р.Сільський]. – К.: Основи, 1998. – 390 с.
8. Чейз Р.Б. Производственный и операционный менеджмент / Р.Б. Чейз, Н.Д. Эквילайн, Р.Ф. Якобс [Пер. с англ.] – [8-е изд.] – М.: Вильямс, 2001. – 704 с.
9. Шершньова З.Є. Стратегічне управління / З.Є. Шершньова, С.В. Оборська – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с

Укладач: Федірець О.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту